97. СУ „БРАТЯ МИЛАДИНОВИ”
гр. София, ж.к. „Люлин 5”, ул.504, № 1
тел: 02 814 05 10, e-mai.: school@97.su.bg

УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР:.....
/Мариана Георгиева/

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В 97. СУ „БРАТЯ МИЛАДИНОВИ“ уч. 2025/2026г.

Приет на заседание на ПС с протокол № 25/11.09.2025г.

Съдържание

I. ВЪВЕДЕНИЕ 3
II. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА 4
III. ПРИНЦИПИ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ 5
IV. ОСНОВНА ЦЕЛ 6
VI. ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В УЧИЛИЩЕТО 7
VII. ИЗГРАЖДАНЕ НА ПОЗИТИВЕН ПСИХОЛОГИЧЕСКИ КЛИМАТ 8
IX. ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В УЧИЛИЩЕТО 10
X. ЕКИП ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИКА В УЧИЛИЩЕТО 10
XI. ЗАДАЧИ 11
XIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА 13
XIV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ 14

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права. Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлага обществото и икономиката, и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване. Причините за това са различни и разнообразни като: живот в крайна бедност или ниски доходи и материални лишения; социални и психологически фактори; недостъпна среда; здравни и възрастови проблеми; липса или недостатъчни социални умения и образование; отношение към тях, основано на предразсъдъци. Образованието у нас и в световен мащаб днес е изправено пред сериозни предизвикателства - все по-често се сблъскваме с представители на различни култури, различни от нашите ценности и норми, традиции и гледни точки. Глобализацията създава условия хората да пътуват, да живеят на различни места по света, да учат в интернационална среда.

Всичко това същевременно налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните различни възгледи и начините за тяхното преодоляване; за толерантност към другите - и понякога към самите себе си. Често явление е педагогическите специалисти в българското училище да изпълняват своята мисия в групи и паралелки с деца и ученици, които:

- са в риск от отпадане и преждевременно напускане на образователните институции;
- са подложени на тормоз и агресия;
- не владеят българския език на ниво, достатъчно, за да се справят с учебните си задачи;
- имат затруднения в обучението;
- имат специални образователни потребности (СОП);
- са с изявени дарби и др.

Приобщаващото образование представлява всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане на индивидуалността на всяко дете, разнообразието от потребности на всички деца и включване на ресурси, насочени към създаване на възможности за развитието и участието им във всички аспекти на живота в общността. Постигането на стандарта за приобщаващо образование в 97. СУ „Братя Миладинови“ изисква осигуряването на диференцирана грижа, педагогически

подходи, съобразени с възрастовите особености, превенция на ранното напускане на училище, навременно систематизиране на наличната информация, с цел да се организира и оптимизира учебният процес, съобразно потенциала на учениците. 97. СУ „Братя Миладинови“ работи за осъществяването на успешно приобщаващо образование и постигане на крайната цел - създаване на приобщаващо общество, което да позволи на всички деца и възрастни, независимо от пол, възраст и етническа принадлежност, нарушения в развитието да участват в живота на обществото и да имат своя принос.

Всичко това води до необходимостта от приобщаване на различните, на уязвимите, на изключените от обществото. Образованието се явява механизма, чрез който те ефективно могат да бъдат включени и да станат равноправни участници в обществото.

Учителят е този, който трябва много добре да познава всички възможни разлики, с които ще се сблъска в своята практика, за да може да ги управлява по възможно най-успешният начин, когато работи с учениците, техните родители, обществото.

97. СУ „Братя Миладинови“ е институция, която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации, да работят активно в областта на интегрирането на хора с увреждания и уязвими групи. В нашето училище се създават условия за достъпна качествена грижа за учениците, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация. При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на индивидуалните особености на всяко дете и силните му страни.

Програмата е насочена към най-уязвимите групи ученици в 97. СУ - ученици, изложени на риск от отпадане поради липса на мотивация за учене; ученици, диагностицирани със специални образователни потребности; ученици с хронични заболявания; ученици с изявени дарби; сираци или деца, лишени от родителска грижа по други причини. Програмата е разработена съобразно ЗПУО, Наредбата за приобщаващото образование, международни и национални стратегически документи: Международна конвенция за правата на детето, Световната програма на ЮНЕСКО „Образование за всички”, Национална стратегия за детето, Национална стратегия за лицата, получили международна закрила в Република България 2014-2020.

II. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

- Закон за предучилищното и училищното образование;

- Наредба за приобщаващото образование;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 — 2020 г.);
- Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите (2012 —2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областга на образованието;
- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 - 2020);
- 2000 Европейската социална харта /ревизирана/;
- 1992 - Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;
- 197.0 - Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;
- Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания (2008-2015)г.

III. ПРИНЦИПИ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

- Гарантиране правото на достъп до училището на всяко дете и на правото му на качествено образование;
- Гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности;
- Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика;
- Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
- Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование училището, ученика, семейството, партньорските организации и Училищно настоятелство;

- Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно с потребностите на учениците.

Уязвими групи в училището са ученици:

- диагностицирани със специални образователни потребности
- с хронични заболявания
- двигателни увреждания
- ученици в риск
- ученици, застрашени или жертва на насилие
- ученици с изявени дарби, сираци и полусираци
- ученици бежанци
- ученици от различни етнически групи, за които българският език не е майчин
- ученици от рискови сфери - от социално слаби семейства, от семейства, в които родителите работят в чужбина и децата се отглеждат от близки и роднини, семейство, в коего детето се отглежда е от един родител;
- ученици със социално слаба мотивация за учене и незаинтересованост към учебния процес
- ученици от семейства с проблеми от различно естество - с болен родител или с трагичен инцидент

IV. ОСНОВНА ЦЕЛ

Осигуряване на равен достъп до качествено образование и развитие на потенциала на всеки ученик с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

- Гарантиране на равни възможности, равен достъп, пълноценна социализация и приобщаване на учениците от уязвимите групи и осигуряване на условия, даващи възможност на всички деца да се обучават заедно в общата класна стая, и да участват заедно в извънкласните занимания, независимо от техните способности, увреждания, заболявания, убеждения, етническа принадлежност, майчин език и т.н.

- Изграждане на привлекателна, подкрепяща и мотивираща образователна среда в училище.
- Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства чрез извънкласни дейности по различни програми.

V. МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ:

- Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие
- Оценяване развитието на ученика и определяне риска от обучителни затруднения.
- Определяне на необходимостта от допълнителна подкрепа за ученици, които не владеят български език поради преместване от чужбина.
- Оценяване на индивидуалните потребности от Екип за подкрепа на личностното развитие (ЕПЛР) за необходимостта от предоставяне на допълнителна подкрепа.

VI. ОСИГУРЯВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В УЧИЛИЩЕТО

- Гарантиране на участие и изява на всички ученици в училището.
- Включване в дейности за ранно оценяване с оглед превенция на обучителните затруднения.
- Подкрепата да продължи и по време на онлайн обученията по време на грипни ваканции и епидемиологични ситуации.
- Организиране на дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения, занимания по интереси, участие в прожги, програми, форуми и в други изяви.
- Библиотечно-информационно обслужване.
- Поощряване с морални и материални награди.
- Кариерно ориентиране на учениците.
- Изграждане на позитивен организационен и психологически климат, включително чрез психологическа подкрепа.

- Предоставяне на логопедични консултации от училищния логопед като превенция на комуникативни и обучителни затруднения.
- Изготвяне на анализ и оценка на индивидуалните потребности на учениците с цел установяване на необходимостга от допълнителна подкрепа.
- Изготвяне на индивидуален план за действие в случаите на необходимост.
- Екипна работа между педагогическите специалисти.

VII. ИЗГРАЖДАНЕ НА ПОЗИТИВЕН ПСИХОЛОГИЧЕСКИ КЛИМАТ

- Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес.
- Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците.
- Организиране на дейности за превенция на агресията и мотивация за преодоляване на проблемното поведение.
- Прилагане на координирани и последователни усилия за осигуряване на благоприятна образователна среда и своевременно решаване на възникнали конфликти.
- Групова работа с ученици, кризисна интервенция.
- Поддържане на непрекъсната връзка и взаимодействие с родителите на учениците за справяне с проблемното им поведение и приобщаване към средата на училището.

VIII. МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА:

1. Наблюдение и провеждане на тестове с цел ранно разпознаване на обучителни затруднения при учениците.
2. Определяне със заповед на директор на координатор за организиране и координиране на процеса на приобщаващо образование.
3. Работата по конкретен случай се провежда от екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика в училището като се определя водещ на случая. Водещият на случая на ученика координира работата на специалистите и развива отношения с ученика, така

че тези отношения да стимулират неговото обучение, участието му в дейността на училището и личностното му развитие.

4. Диагностициране на точните проблемни области на учениците с обучителни затруднения.
5. Събиране и предаване на координатора на информация за трудноуспяващите ученици от всички степени на образование от класни ръководители и учители по предмети.
6. Координаторът предлага на директора за утвърждаване съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.
7. Установените екипи осигуряват консултации по предмети, психологическа и социална подкрепа на нуждаещите се ученици.
8. Насочване за индивидуална работа с психолог, логопед, ресурсен учител.
9. Координаторът предлага на директора в случай на необходимост, да осигури допълнителни специалисти. Специалистите могат да бъдат осигурени от: регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование; Държавния логопедичен център; център за подкрепа на личностното развитие; център за специална образователна подкрепа; специално училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания и/или от доставчици на социални услуги в общността, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето. Както и да организира и координира осигуряването им в зависимост от индивидуалните потребности на ученика.
10. Координаторът координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие.
11. Координаторът съхранява документите на всеки ученик, за което е формиран и работи екип за подкрепа за личностно развитие.
12. След приключване на втория учебен срок на съответната учебна година координаторът изготвя и предоставя на педагогическия съвет обобщен доклад анализ за състоянието на процеса на приобщаващото образование в училището. Докладът се предоставя и на началника на Регионално управление на образованието – София-град.

13. Училището осъществява подкрепа за преход между отделните етапи и степени на образование на учениците или между институциите в системата на училищното образование.
14. Оценката на индивидуалните потребности се извършва в срок от един до три месеца от началото на учебната година при установяване на такава необходимост.
15. Оценката се извършва съобразно определена рамка за оценка на индивидуалните потребности.
16. При несъгласие на родителя за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие, директоры на училището писмено уведомява съответния отдел за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето.
17. Допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигурява и предоставя съгласно план за подкрепа на детето след извършена оценка на индивидуалните потребности на детето.

IX. ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В УЧИЛИЩЕТО

1. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява от училището.
2. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира чрез план за подкрепа на ученика.
3. Училището осигурява необходимите педагогически специалисти за допълнителна подкрепа.
4. Училището осигурява възможност за гъвкава и динамична организация на средата според различните потребности на децата.
5. Училището осигурява при необходимост специализирани учебни програми.

X. ЕКИП ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИКА В УЧИЛИЩЕТО

1. Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора на 97. СУ за конкретно дете със СОП с изявени дарби или в риск за всяка учебна година.
2. В екипа участват: психолог, логопед, както и други специалисти според индивидуалните потребности на детето.

3. Екипът осъществява дейностите по допълнителната подкрепа за личностно развитие на детето.
4. Екипът за подкрепа за личностно развитие изготвя годишен доклад до директора, за постигнатите цели и за резултатите от обучението на ученика, както и за използваните педагогически средства и методи на работа.

XI. ЗАДАЧИ

Основните задачи са свързани с обезпечаване на необходимите условия и субекти на приобщаващото образование:

1. Културно-образователна среда за приобщаване

Средата е източник за психично развитие за учениците. Тя им влияние много по-силно и непосредствено, отколкото на възрастните, и може да изпълни своите функции, ако е достъпна, отговаря на потребностите им, разширява начините за познание на света и личностно развитие.

2. Педагогическите специалисти

В разнообразната палитра от фактори, обезпечаващи образователното приобщаване, съществена роля има и отношението на педагогическите специалисти към учениците и готовността им чрез комплексни и координирани грижи да им оказват адекватна подкрепа за развитие.

3. Технологии за осъществяване на приобщаващото образование

За осъществяване на успешно приобщаващо образование всички педагогически специалисти следва да усвоят и развият нови стратегии и специфични технологии на педагогическо взаимодействие.

4. Сътрудничество със семейството и общността.

Приобщаващото образование е немислимо без създаването и укрепването на двупосочни устойчиви връзки на образователната институция и семейството на основата на общия интерес за развитието на детето.

XII. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ:

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от допълнителната подкрепа на учениците със специални

образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес, посредством създаване на родителски клубове и други форми на сътрудничество.
3. Работа с родителската общност за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.
4. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора с висше образование от етническите малцинства като учители.
5. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора като доброволци за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.
6. Назначаване на помощник на учителя от директора на училището, там където има необходимост от допълнителни образователно-възпитателни дейности с ученици със специални образователни потребности и от етническите малцинства.
7. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства.
8. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на деца, за които той не е майчин.
9. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отдих и физическа активност в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.
10. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на ученици в риск.
11. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.
12. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.
13. Създаване на условия за развитие на талантливите деца с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви, както и стимулиране на училищата по изкуствата и творческите съюзи на художници, музиканти, артисти, на музеи, галерии и културни институции да осъществяват програми с участието на деца с увреждания.

XIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща и допълнителна подкрепа	постоянен	психолог, логопед, ресурсен учител, класни ръководители и учители	
Екипна работа на педагогическите специалисти	постоянен	класни ръководители, учители и други педагогически специалисти	
Определяне на координатор на екипите за оказване на обща и допълнителна подкрепа	до 15.09.2025 г.	директор	
Награждаване на ученици	текущ	директор, заместник-директори	при и по определен повод за поощрение
Дейности на училищната библиотека, свързани с четивна грамотност	месец ноември; месец април	учители	
Представяне на дейности по интереси в училището	целогодишно	класни ръководители и учители	
Представяне на дейностите по интереси на СтЦРД, НДД		представители на центровете	при проявен интерес от страна на центровете
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете	месец декември месец май	психолог, кариерен консултант, класни ръководители и учители	
Идентифициране на деца и ученици със СОП	целогодишно	класни ръководители, учители, ЕПЛР	
Оценка на потребности на деца и ученици със СОП	целогодишно	екип за подкрепа за личностно развитие или при необходимост специалисти от РЦПППО или ЦЛР	Не по-късно от 3 месеца след подадено от родителя заявление
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	

Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	целогодишно	психолог	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	Директор, зам.-директор, класни ръководители, учители, психолог	
Организиране и провеждане на „Училище за родители“	месец март	Директор, екип	при желание от родителите
Стимулиране участието на деца и ученици с изявени дарби в състезания и олимпиади	целогодишно	Екип от педагогически специалисти	
Стимулиране участието на деца и ученици в състезания и олимпиади	целогодишно	Екип от педагогически специалисти	
Съвместни дейности с МКБППМН	целогодишно	Директор, районна администрация	
Обучение на педагогически специалисти за „Ефективни техники за комуникация и работа с родителите. Взаимодействие семействообразователна институция“. „Идентификация и развитие на талантливи деца и ученици“	по график, заложен в план за квалификация	директор; зам. директор	

XIV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на ученици от уязвимите групи важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и училищната общност. Всички участници в образователния процес (семейство, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.